

Kungälv kommun

kommun@kungalv.se

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

efter tillsyn av Mimers Hus gymnasium Hugin i Kungälv kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast den **15 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna i utbildningen tar hänsyn till elevernas olika behov så att alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5a och 8 §§ skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas.

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever (6 kap. 6-10 §§ skollagen)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgy 11, 1 Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, 2.1 Kunskaper och 2.2 Normer och värden)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- Rektorn ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta ingår att förebygga och förhindra att kränkande behandling förekommer bland eleverna.
- Rektorn ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgy 11, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.6 Rektorns ansvar)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet.
- Rektorn ska se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges den ledning och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt eftersom lärarna inte i tillräcklig grad arbetar med att individanpassa undervisningen, såväl för elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling som för de som inte har det. Inte heller skapas förutsättningar för att eleverna att förstå målen för undervisningen och syftet med de uppgifter de förväntas göra. I vissa fall leder ovan nämnda till att eleverna inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i andra fall till att eleverna inte ges möjlighet att nå så långt som möjligt.

På skolenheten saknas också ett fungerande arbete med att fånga upp behoven av extra anpassningar och särskilt stöd samt att ge sådant stöd. I vissa fall fattas beslut om åtgärder som är att betrakta som särskilt stöd utan att detta föregåtts av en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Det innebär visserligen att åtgärder vidtas men med risk att de inte tillgodoser elevens behov. Det försvårar ytterligare för eleverna att nå så långt de kan i sin kunskapsutveckling. När undervisningen inte utgår från och anpassas efter elevernas behov kan det hämma elevernas motivation och engagemang i undervisningen och leda till att eleverna inte utvecklar hela sin förmåga.

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat att när utbildningen inte utgår ifrån elevernas behov och syftet med kursernas och lektionernas innehåll inte är tydligt för eleverna påverkas också möjligheten att uppnå studiero i undervisningen. Tillsynen visar att alla elever inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Inte heller präglas alla elevers utbildning av trygghet eftersom det finns elever på vissa program som får utstå kränkningar av elever på andra program. På flera program finns också en otrygghet inne i lektionssalen som får till följd att eleverna inte vågar delta fullt ut i undervisningssituationen. Det märks genom att elever inte vågar ställa frågor eller delta i diskussioner i klassrummet och svara på lärarens frågor av rädsla för att bli hånade av andra elever i klassrummet om de säger något som är fel. Trots att lärare, elevhälsa och rektor känner till att det förekommer otrygghet och att det finns klasser och lektioner där eleverna inte har studiero så bedrivs det inte ett förebyggande värdegrundsarbete eller genomförs åtgärdande insatser för att förebygga kränkande behandling i tillräcklig utsträckning för att motverka detta. Eftersom elevernas

skolmiljö inte präglas av trygghet och studiero får eleverna inte de förutsättningar de har rätt till när de ska inhämta och utveckla nödvändiga kunskaper och värden.

Skolinspektionens bedömer också att det inte i tillräcklig grad bedrivs ett elevhälsoarbete som främst är förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Mot bakgrund av de behov som Skolinspektionen konstaterar i beslutet och som också är kända i verksamheten finns ett stort behov av att elevhälsan inte bara arbetar åtgärdande på individ- och gruppnivå utan också deltar i arbetet för att öka tryggheten, studieron, utveckla ett fungerande värdegrundsarbete, se till att skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd fungerar och finnas med i utvecklandet av en undervisning som är tydlig för eleverna och utgår ifrån elevernas olika behov och förutsättningar.

Utöver de ovanstående bedömningarna behöver skolan också utveckla användandet av sitt skolbibliotek eftersom det inte i tillräcklig utsträckning används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges den ledning och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Detta då granskningen visat att det finns brister i skolans arbete med att individanpassa undervisningen, såväl för elever som har lätt för sig och som har kommit långt i sin kunskapsutveckling som för de som inte har det. Därtill ges eleverna inte möjlighet att, utifrån sina olika behov och förutsättningar, förstå målen för undervisningen och syftet med uppgifter de förväntas göra. I vissa fall leder ovan nämnda till att eleverna inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i andra fall till att eleverna inte ges möjlighet att nå så långt som möjligt. När undervisningen inte utgår från och anpassas efter elevernas behov kan det hämma elevernas motivation och engagemang i undervisningen och leda till att eleverna inte utvecklar hela sin förmåga. Att eleverna inte ges den ledning och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet syfta till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka

funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplan för gymnasieskolan ska lärare utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära. Lärare ska organisera och genomföra arbetet så att eleven; utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt, får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang, får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling, successivt får fler och större självständiga uppgifter och ökat eget ansvar, och får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna inte alltid ges den ledning och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjlighet enligt utbildningens mål. Rektorn och den biträdande rektorn säger i intervju att det pågår ett arbete med att förtydliga lärarnas uppdrag med att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov. Rektorn säger att han pratar med lärare om att det ligger i deras uppdrag att stimulera eleverna att vilja nå längre och att stötta eleverna i att göra det. Rektorn säger vidare att det finns lärare på skolenheten som inte samverkar med andra kollegor och elevhälsan för att hitta vägar att nå fram till varje elev. Det finns lärare som inte ser kopplingen mellan den undervisning som eleverna erbjuds och hur det går för eleverna, till exempel de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och inte får de utmaningar som de behöver och därför börjar göra annat och störa de andra eleverna i klassrummet, säger rektorn. Lärarna är olika bra på att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov och på så sätt möta varje elev utifrån deras förutsättningar, säger rektorn. Elever säger i intervju att lärare inte individanpassar undervisningen på programmet trots att de ofta pratar med eleverna om att de i sin kommande yrkesutövning och på det arbetsförlagda lärandet ska individanpassa undervisningen. Eleverna säger att det finns många elever som har svårt att klara av undervisningen i några ämnen och som inte får en undervisning som utgår ifrån elevernas behov. Det finns även elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling som inte får det stöd de behöver för att utvecklas vidare eftersom lärare främst fokuserar på att eleverna ska nå betyget E i kurserna, säger eleverna. Elever säger att de ofta får veta om de riskerar ett F i kursen, men inte vad de ska göra för att nå längre i sin kunskapsutveckling och för att få ett högre betyg än E. I de fall elever får svårare uppgifter får de inte någon genomgång och något lärarstöd vilket gör att uppgifterna blir för svåra för dem, säger eleverna. Elever i andra klasser säger att det varken finns lättare eller mer utmanande uppgifter att få. Istället för att erbjudas en lättare uppgift så får de istället göra ett omprov antingen skriftligt eller muntligt. Om de kan få svårare uppgifter vid behov känner eleverna inte till, istället gör alla elever samma uppgift och om de blir klara med uppgiften finns det ibland fler uppgifter att få, men eleverna säger att de inte är svårare uppgifter utan istället "mer av samma". Några elever säger att om de snabbt blir färdiga med uppgiften kan de inte få någon mer uppgift utan då får de "sitta och rulla tummarna". Lärare säger att de inte alltid lyckas väl med att ha en varierad undervisning och säger att det beror på hur stora klasser de har att undervisa i. De säger att de brukar variera examinationsformerna. Lärare som undervisar i mindre

klasser säger att de har goda förutsättningar för att variera undervisningen för eleverna.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna inte alltid ges möjlighet att, utifrån sina olika behov och förutsättningar, förstå målen för undervisningen och syftet med de uppgifter de förväntas göra. Rektorn säger i intervju att olika lärare kommit olika långt i omställningen av undervisningen utifrån läroplanen för gymnasieskolan som kom 2011, bland annat påverkar det undervisningen och samverkan med elevhälsan. Det finns lärare som tänker att uppdraget bara är att förmedla kunskaper men inte lika mycket att i samverkan med elevhälsa och andra kollegor hitta vägar till varje elevs lärande, säger rektorn. Rektorn säger att elever har berättat att de inte förstår vad som krävs av dem i olika kurser och att det även i dialog med lärare framkommit att lärare inte gör detta tydligt för eleverna. Eleverna säger i intervju att lärare behöver bli tydligare med vad syftet med uppgifterna är eftersom det inte är tydligt för eleverna. De ger exempel på kurser där syftet är tydligt för dem och andra kurser där det inte är tydligt varför de arbetar med den uppgift de gör. Det finns lärare som inte har några genomgångar och inte talar om vad som förväntas av eleverna i de olika uppgifterna, vad de ska göra i uppgifterna och inte heller ger någon återkoppling under arbetets gång. Eleverna ger exempel på att de i klassen fått en uppgift utan att förstå vad de skulle göra och efter att de gjort uppgiften fick de veta att de förstått den fel men fortfarande fick de inte någon instruktion om vad de egentligen förväntades göra. Eleverna säger vidare att det främst är en kurs där de inte vet vad de lärt sig, vad de ska lära sig och de undrar hur de ska kunna få ett betyg i kursen. Elever på ett av programmen säger att de i ett ämne har getts en uppgift att skriva om varandra i klassen utan att förstå syftet med uppgiften och uppgiften ledde till konflikter i klassen. Elever på flera av skolenhetens program säger att det är olika i de olika kurserna om syftet med uppgifterna är tydligt eller inte och att det i flera kurser inte är tydligt vad uppgiften syftar till och vad eleverna förväntas göra för att uppnå de olika betygsstegen. I samtliga elevintervjuer framkommer också att det finns kurser där det är otydligt för eleverna hur de ska göra för att nå ett högre betyg. Lärarna säger att de känner till att eleverna inte alltid märker av kursmålen i undervisningen, då det framkommit i utvärderingar som gjorts och säger att de diskuterat hur de ska utveckla sitt arbetssätt eftersom eleverna inte uppfattar att lärare går igenom kursmålen med dem. Lärare i en av två lärarintervjuer säger att det kan vara svårt att förklara för eleverna vad det är de ska lära sig eftersom lärarna inte tycker att kursplanen är konkret. Eftersom det är upp till lärarna att tolka kursplanen och det i vissa ämnen inte finns fler än en lärare som undervisar i kursen och inget samarbete finns med någon annan gymnasieskola är det svårt att tolka vad det är eleverna ska lära sig.

Undervisningens upplägg och arbetsmängd anpassas inte alltid till elevernas samlade arbetssituation. Rektorn säger i intervju att eleverna oftast gör de uppgifter de ska men säger att det finns ämnen där de i skolledningen identifierat att eleverna ofta inte orkar arbeta eftersom undervisningens upplägg inte möter elevgruppens behov. Rektorn och den biträdande rektorn har vid lektionsobservationer sett att det finns lärare som disponerar undervisningstiden bra och ser till att eleverna kommer igång med skolarbetet under lektionen. De har också sett att det finns lärare som inte lyckas med det och då gör eleverna istället annat under lektionerna än skolarbete. Rektorn säger

vidare att det finns lärare som vanligtvis delar ut uppgifter som eleverna förväntas arbeta med men att det senare vid redovisningstillfället visar sig att eleverna inte arbetat med den uppgift som läraren gett dem. Det är lärarens uppgift att se till att arbetsformer är anpassade till elevgruppens behov, men rektorn säger att alla lärare inte arbetar så. Elever säger i intervju att lärarna inte har en samlad bild av elevernas arbetssituation eftersom de kan få fler uppgifter och prov under samma vecka än vad de klarar av att göra. Det beror enligt eleverna på att lärarna vill hinna med så mycket som möjligt i kurserna, men leder till att eleverna blir stressade. Speciellt de elever som har svårt att komma igång med uppgifterna på lektionen hamnar efter, säger de. Frågan är om vi verkligen måste ha så mycket prov för att visa våra kunskaper, säger eleverna. Elever säger att de ofta väljer att gå ut ur lektionssalen och arbeta med uppgifterna på någon annan plats för att få studiero och att de då inte får stöd av läraren i arbetet med uppgifterna. De säger att lärarna inte kommer ut till dem utan att de bara får hjälp om de sitter kvar i klassrummet. Om de väljer att sitta kvar får de istället inget gjort eftersom det inte är studiero i klassrummet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Kungälv kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Kungälv kommun att fullgöra sina skyldigheter för att avhjälpa bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolenhetens arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Detta då granskningen visar att extra anpassningar av olika anledningar i regel inte ges i undervisningssituationen. När lärare på skolan uppmärksammar att en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås är det inte heller alltid läraren anmäler elevens behov av utredning för särskilt stöd till rektorn. Vidare visar granskningen att det finns ett stort antal elever som nu går i år 3 som har fått betyget F i flera avslutade kurser och därmed riskerar att inte uppnå en gymnasieexamen. Trots detta har ansvariga inte uppmärksammat, anmält och utrett elevernas behov av särskilt stöd. Istället får eleverna gå fortsättningskurser utan att få stöd i vare sig föregående eller pågående kurs. Det innebär att det är helt upp till den enskilda eleven att klara kursen och sannolikt mycket svårt att klara fortsättningskursen både med hänsyn till bristande förkunskaper, avsaknad av stöd och det faktum att eleven även utan att läsa in en tidigare kurs på egen hand redan studerar på heltid. I vissa fall fattas beslut om stödåtgärder som är att betraktas som särskilt stöd utan att detta föregåtts av en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Det innebär visserligen att stödåtgärder ges eleven men med risk att de valda stödåtgärderna inte tillgodoser elevens behov. Dessutom innebär arbetssättet som tillämpas att eleverna inte ges möjlighet att överklaga de ingripande beslut som fattats inom ramen för elevernas utbildning.

När elever inte får extra anpassningar i tillräcklig grad, eller inte ges det särskilda stöd de behöver föreligger risk att eleverna inte når så långt som möjligt i sin utveckling mot utbildningens mål. Likaså visar tillsynen att det bristande arbetet får negativa följder så som att det är svårare att uppnå studiero i undervisningen; vilket framgår närmare

under området *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*. Skolans arbete med att ge extra anpassningar, uppmärksamma, anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd och att ge eleverna särskilt stöd uppfyller således inte författningarnas krav.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. I skollagen anges vidare att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Enligt läroplanen för gymnasieskolan har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder får detta.

Extra anpassningar

Skolinspektionens utredning visar att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte får det. Såväl elever som lärare och elevhälsa uppger intervju att eleverna inte alltid får extra anpassningar trots att de är i behov av det. Att alla elever på skolenheten inte får de extra anpassningar de är i behov av leder enligt representanter för elevhälsan till att eleverna inte når kunskapskraven. Representanter för elevhälsan samt eleverna säger att det finns lärare som ger eleverna de extra anpassningar som de är i behov av för att minst nå betyget E och andra lärare gör inte det. Det ser olika ut på olika program, säger representanter för elevhälsan. Enligt elevhälsan handlar det om att lärarna är olika bra på att uppmärksamma och ta till sig elevernas behov av stöd i form av extra anpassningar. Trots att lärarna informerats om att behov av extra anpassningar finns är det enligt elevhälsan inte alltid så att lärarna tar till sig informationen och omsätter den i åtgärder. Det finns också lärare på skolenheten som inte lyssnar på eleverna och inte ger eleverna de extra anpassningar de behöver, säger elevhälsan. Elever säger i intervju att det finns vissa lärare som stöttar eleverna genom att ge dem extra anpassningar, men att andra inte gör det trots att eleverna bett om det. Eleverna säger att de upplever att de måste övertala lärare att ge dem det stöd som de behöver, till exempel färre glosor, lättare material, anpassningar i redovisningssituationer och längre tid att skriva prov, och att inte alla lärare ger dem stöd trots det. Elever berättar att de under grundskoletiden fått extra anpassningar och särskilt stöd och att de fortfarande behöver sådant stöd för att nå minst betyget E, men att de inte får det på Mimers Hus gymnasium Hugin. Elever säger att om de ska klara sin gymnasieexamen så är det upp till dem själva att lösa det eftersom lärarna förväntar

sig det av dem. Det finns elever som i intervju berättar att de tidigare har kunnat få stöd av specialpedagogen men som inte längre får det eftersom specialpedagogen slutat. När det är många elever i klassen som behöver hjälp av läraren får de inte det, eftersom en lärare inte hinner hjälpa alla elever, säger eleverna. Eleverna säger att det leder till att de inte får gjort det de ska på lektionen och då inte lär sig det de ska. Det finns också elever som inte vågar be om enklare material eller stöd i klassrummet för att förstå uppgiften eftersom de är rädda att de då får ett lägre betyg, säger eleverna. Inte heller har lärare varit tydliga med att elever kan få enklare uppgifter, säger eleverna. Flera elever i de olika intervjugrupperna säger att de elever som varit frånvarande från lektioner under en längre period på grund av sjukdom inte får det stöd de behöver av läraren för att komma ikapp och ta igen det de missat, trots att eleven bett om det. Lärarna säger att de kämpar med att få till anpassningar. De säger vidare att det blir svårt att arbeta mot samtliga kursmål i vissa kurser om de ska göra alla extra anpassningar som behövs i elevgruppen. Lärare säger att de flera gånger till rektorn och den biträdande rektorn efterfrågat att få stöd av elevhälsan för att identifiera behov av extra anpassningar i klasserna och stöd att utarbeta sådana anpassningar. De ger exempel på att det finns behov av att en specialpedagog kommer till klasserna och observerar i syfte att identifiera behoven i elevgruppen och därefter hjälper läraren att komma fram till generella och individuella extra anpassningar för att kunna stötta elevgruppen. Den typen av stöd har någon lärare fått, men inte övriga som bett om det, säger lärarna. Det beror enligt lärarna på att specialpedagogens tid främst går åt till arbete med enskilda elever och därför inte har tid att ge handledning till lärare. Vid tiden för tillsynen finns inte någon specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan som riktas mot programmen BF, HA och RL vilket enligt representanter för elevhälsan leder till att eleverna inte får de extra anpassningar som de behöver.

Utreda elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionens utredning visar att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Det finns en rutin på skolan för arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd, men den följs och fungerar inte alltid säger rektorn, lärare, elever och representanter för elevhälsan. Att skolenhetens arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd inte fungerar leder till att det tar längre tid för eleverna att klara utbildningen eftersom de kan behöva gå ett fjärde år för att de inte fått det stöd de är i behov av, säger lärare. Representanter för elevhälsan beskriver att det finns lärare som är uppgivna när det gäller möjligheterna för elever att få den utredning och det stöd de behöver. Rektorn och representanter för elevhälsan säger också att mentorerna arbetar på olika sätt med att följa upp kunskapsresultaten, frånvaron och orsaken till frånvaron. De säger att alla lärare inte informerar elevhälsan och rektorn när elever har hög frånvaro eller inte når kunskapskraven. Det leder i sin tur till att elevhälsan inte skyndsamt kan utreda elevernas stödbehov. Det finns lärare på skolenheten som inte anser att det är deras uppdrag att följa upp frånvaron, säger representanter för elevhälsan. Lärarna gör en kartläggning av elevernas studiesituation, men elevhälsan är sällan delaktig i en utredning, säger lärarna. Det finns elever i år 1 där extra anpassningar inte bedömts som tillräckligt och som riskerar att inte nå målen, men där ingen utredning av elevernas behov av särskilt stöd har gjorts, säger lärarna. Lärare uppger att de till elevhälsan anmält flera elever som riskerar att inte nå betyget E och

där extra anpassningar inte varit tillräckligt, men säger att elevernas stödbehov inte utretts. Flera lärare säger att istället för att få en utredning och ges särskilt stöd till exempel i matematik erbjuds eleverna ibland samtal med kuratorn. Lärare säger att de undrar hur många kurser en elev måste riskera F i innan deras behov av särskilt stöd blir utrett. Lärarna säger att det på skolenheten finns många elever som fått betyget F i många kurser och många elever som riskerar att få betyget F i många kurser, men säger att de inte fått varken en utredning av sitt stödbehov eller ett åtgärdsprogram trots att eleverna anmälts till elevhälsan. Det finns flera elever som har många kurser och uppgifter kvar att göra, både prov och inlämningar och de eleverna får inte stöd av lärarna eftersom lärarna inte hinner ge dem det, säger eleverna. Representanter för elevhälsan säger att det finns elever som varit uppe till diskussion i elevhälsan under flera år och som inte kommer att nå en examen, några av elevhälsans representanter säger att de eleverna får hjälp för sent. Andra i elevhälsan säger att de anser sig ha "ganska bra koll på eleverna i vart fall på ett av programmen". Det finns lärare som i intervjun säger att det finns elever på skolenheten som har mycket svårt att klara de programgemensamma kurserna eftersom de har ett annat modersmål än svenska och att de eleverna troligtvis skulle behöva gå på något av introduktionsprogrammen. Skolinspektionen vill i sammanhanget poängtera att elever som är behöriga och antagits till ett nationellt program har rätt att gå det och få det språkliga stödet eleven behöver. Därför är det viktigt att även detta behov av stöd utreds skyndsamt.

Elevers behov av extra anpassningar och särskilt stöd utreds inte på ett likvärdigt sätt på skolenheten för de elever vars frånvaro påverkar elevernas möjligheter att nå målen med utbildningen. Det finns elever på ett av programmen som har hög frånvaro men där skolan inte "brytt sig om att ta reda på orsaken" säger några elever. Eleverna säger i intervjun att det i en av klasserna är 17 elever som har hög frånvaro och fått en "CSN-varning" men mentorn är trött på de eleverna och tänker nog inte på att det kan bero på ett dåligt mående, säger eleverna. I andra klasser följs orsaken till frånvaron upp, säger några andra elever under intervjun. När elever har svårigheter utanför skolan säger lärarna i intervju att det inte är någon idé att utreda deras stödbehov eller utarbeta ett åtgärdsprogram eftersom behovet är att få eleven att komma till skolan. Rektorn säger att de elever som i många kurser betygsatts med betyget F också mår dåligt och att betygen inte beror på inlärningsvärigheter. De eleverna får ibland åtgärdsprogram eller andra beslut om reducering eller ett fjärde år.

Ingripande åtgärder där utredning saknas

Skolinspektionens utredning visar att det fattas beslut om att reducera program och att elever ska gå ett fjärde år utan att behovet av särskilt stöd först har utretts och utan att beslut om åtgärdsprogram har fattats. Alla elever har inte en utredning som föregår beslut om åtgärdsprogram, säger rektorn. Lärare säger att det fattats flera beslut om reducerat program för elever då lärare påtalat ett behov av detta, men lärarna har inte sett någon dokumentation kring det beslutet och har inte heller tillgång till elevens eventuella åtgärdsprogram. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök gjorde utredarna dokumentstudier av elevers samtliga utredningar och åtgärdsprogram samt de individuella studieplanerna för elever i år 2 och 3 på programmen ES, SA, RL och VO. Vid dokumentstudierna och i intervju med representanter för elevhälsan och med rektorn och den biträdande rektorn framkom att det endast var i ett fåtal fall som en

utredning genomförts innan beslut om ett åtgärdsprogram upprättats trots att åtgärderna var reducerat program eller ett fjärde år.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Kungälv kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Kungälv kommun att fullgöra sina skyldigheter för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att alla elever inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero samt att det inte i tillräcklig utsträckning bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och inte heller ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete som syftar till att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Flera av de intervjuade uppger att det finns elever som utsätts för kränkande behandling av andra elever på skolan. Det handlar bland annat om att det förekommer nedsättande kommentarer och glåpord samt att elever ger uttryck för sina fördomar om HBTQ-frågor vid gemensamma aktiviteter, under lektioner, i allmänna utrymmen under raster samt via sociala medier. Trots att det är känt bland personalen att kränkande behandling är vanligt förekommande mellan eleverna har inte ett förebyggande värdegrundsarbete eller åtgärdande insatser gjorts i tillräcklig utsträckning för att motverka detta. Detta strider mot författningarnas krav.

Förekomsten av nedsättande kommentarer och glåpord medför att det finns elever som upplever en otrygghet då de är rädda för att få kommentarer och glåpord mot sig när det frågas läraren om stöd och hjälp i undervisningen vilket medför att de inte vågar ställa de frågor de har under lektionerna vilket i sin tur begränsar dem från att fullt ut delta aktivt i undervisningen på lika villkor. När det gäller studieron framgår av Skolinspektionens enkät som elever i år 2 besvarat att 40 procent av de elever som besvarat enkäten har svarat att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer ganska dåligt eller inte alls. Det framgår även av genomförda intervjuer att det finns delar i elevernas utbildning där de inte ges möjlighet att arbeta med de uppgifter under lektionerna som läraren planerat för, utan att bli störda när de utför dessa. Då elevernas skolmiljö inte präglas av trygghet och studiero får eleverna inte de förutsättningar de har rätt till när de ska inhämta och utveckla nödvändiga kunskaper och värden. Detta strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av skollagen framgår också att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. I detta ingår att se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som kommer att genomföras eller påbörjas under det kommande läsåret. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt läroplanen för gymnasieskolan vilar skolväsendet på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den

ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Trygghet

I flera av de intervjuer som genomförts framgår att det finns grupper av elever som utsätts för negativa kommentarer och skämt, glåpord och dåligt bemötande från andra elever. Eleverna själva berättar att det finns elever som har fördomar om andra elever bara för att de går ett visst program. Enligt eleverna tar det sig uttryck på så sätt att det blir dålig stämning och skämtas på ett negativt sätt när elevgrupperna möts vid gemensamma aktiviteter. I intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att de har kännedom om att det är som eleverna beskriver. Bland annat berättar de att det förekommer kränkningar och att det finns elever som känner sig väldigt utsatta av andra elever på skolan. Exempelvis berättar lärare och representanter för elevhälsan att elever känner sig utsatta för att andra elever är elaka mot dem, fäller nedsättande kommentarer i korridorer och driver med dem på ett negativt sätt. Det förekommer även incidenter på nätet eleverna emellan, anger flera av de intervjuade grupperna. Exempelvis säger lärarna att det förekommer elaka memes (en meme är ett internetfenomen bestående av en bild eller en kort video med en kort text och syftar till att uttrycka en känsla eller ett fenomen). Rektorn uppger att det har kommit signaler om att vissa elever är utsatta i sociala medier men inte att de skulle vara det i samband med att de möts vid gemensamma aktiviteter.

Lärare och elever säger i intervjuerna att det finns kurser där eleverna inte vågar prata i klassrummet, till exempel att de inte vågar svara på frågor eller hålla redovisningar eftersom de är rädda att bli utsatta av andra elever om de säger fel. Eleverna berättar att det är en hård jargong där elever tar åt sig av det som sägs och görs. Det förekommer också nedsättande kommentarer om sexuell läggning och om transpersoner bland eleverna. Elever berättar att det uppstår bråk i en av klasserna varje vecka. Detta efter att som de uttrycker det "någon elev har hatat på någon annan elev". I samma klass är det enligt eleverna också mycket vanligt att de pratar skit om varandra bakom ryggen. De säger vidare att den dåliga stämningen pågått i över ett års tid. Det finns elever som på grund av den dåliga stämningen velat byta klass och andra elever som inte längre vill gå till skolan eftersom de inte känner sig välkomna i klassen och upplever otrygghet. Eleverna säger att de tagit upp det med mentorerna och att åtgärder som en gemensam resa gjorts och att det blivit lite bättre men inte bra än.

Flera elever berättar att de inte vågar visa läraren att de inte förstår genom att ställa frågor om uppgifter eller att svara på frågor i klassrummet. Detta eftersom eleverna inte vill riskera att få ett lägre betyg i kursen då lärarna har sagt till dem att allt de gör bedöms och att de alltid måste prestera till 100 procent. Eleverna säger att det finns lärare som inte stärker deras självförtroende eftersom de kritiserar eleverna inför andra elever. Enligt eleverna säger lärarna att de gör så för att förbereda dem på att ta hård kritik i sitt kommande yrke. Lärare uppger att det finns elever som av rädsla för att visa sig "svaga" i elevgruppen istället söker upp dem efter lektionen för att ställa sina frågor. Rektorn känner till att det finns elever på ett av skolenhetens program som inte vill redovisa inför varandra av rädsla för att få nedsättande kommentarer. Det fick rektorn kännedom om under det forum där elever från de olika programmen och rektorn träffas för att diskutera behov på skolan och som på skolan kallas för demokratiskt forum.

Studiero

Utredningen visar att alla elever inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Såväl rektor, lärare som elever berättar att det finns delar av undervisningen som inte präglas av studiero. I intervju med lärare framgår att de genom avstämningar med elever sett att eleverna presterar sämre kunskapsmässigt på grund av dålig studiero. Lärare säger också att eleverna inte får möjlighet att nå så långt som möjligt på grund av dålig studiero. Enligt lärarna beror den dåliga studieron till viss del på att de inte har tillgång till lokaler för att dela in eleverna i mindre grupper men också på att de inte kan ge eleverna det stöd de behöver. Som exempel lyfter lärarna att de inte hinner hjälpa eleverna att komma igång med uppgifterna. Detta är något som även eleverna själva berättar i intervju. Eleverna säger att en anledning till den bristande studieron, utöver att alla lärare inte säger till elever som stör studieron, är att uppgifterna är svåra och att eleverna inte hinner få den hjälp de behöver av lärare för att komma igång med arbetet.

Eleverna själva beskriver att de blir störda bland annat för att elever pratar, skriker, spelar spel på mobilerna och spelar kort med varandra. Enligt eleverna finns det lärare som inte ingriper när elever stör undervisningen. De säger vidare att de många gånger måste lämna klassrummet för att få studiero. Men eftersom läraren enligt eleverna oftast stannar kvar inne i klassrummet får de inte den hjälp de behöver av läraren. Inte heller de elever som är kvar i klassrummet blir klara med sitt arbete eftersom det enligt eleverna ofta är just dessa som stannar kvar som stör studieron. Rektorn uppger att undervisningen inte alltid präglas av studiero. Rektorn berättar att de genomfört lektionsbesök under vilka de sett att studieron varierar. Enligt rektorn har de vidtagit åtgärder utifrån bristerna i studieron som uppmärksammas. Bland annat har de arbetat fram tydliga klassrumsregler, tillsatt mer resurser i form av elevassistent och genomfört extra föräldramöten. Enligt rektorn har åtgärderna lett till viss, men inte tillräcklig effekt.

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och ett aktivt värdegrundsarbete

Utredningen visar att det saknas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling som motsvarar behovet på skolenheten. Eleverna säger i intervju att det finns ett stort behov av ett värdegrundsarbete både utifrån elevers olikheter, fördomar om HBTQ och mellan eleverna på de olika programmen. De säger att ett sådant värdegrundsarbete inte sker. Rektorn och den biträdande rektorn säger i intervjun att de tydliggjort för lärarna att värdegrundsarbetet är viktigt och att det är alla lärares ansvar att arbeta med värdegrunden. Bland annat säger de att de vid läsårsstart går igenom planen mot kränkande behandling och arbetet som görs inom ramen för den och att de arbetar med olika *värdegrundscase* i arbetslagen som lärarna sedan kan använda i sina mentorsgrupper. Det är enligt rektorn lärarnas ansvar att genomföra värdegrundsarbetet och ingen uppföljning av hur och om detta arbete genomförs görs av skolledningen. Rektorn och den biträdande rektorn säger att de får kunskap om att ett värdegrundsarbete sker genom protokoll från klassråd och i de demokratiska forumen som varje program har. Trots det säger rektorn att om värdegrundsarbetet hade fungerat fullt ut hade det inte förekommit att elever uttalar sig nedsättande om varandra. Representanter för elevhälsan säger i intervju att det på skolan inte finns några åtgärder kopplat till värdegrunden för att komma till rätta med fördomar och nedsättande kommentarer. Däremot finns en årligt återkommande fältstafett där programmen tävlar mot varandra, säger elevhälsan. De säger vidare att de pratat om att stafetten troligtvis snarare bidrar till otryggheten mellan eleverna än som det är tänkt, att skapa gemenskap.

Representanter för elevhälsan säger att de ska göra och har gjort kartläggningar över elevernas trygghet och otrygghet på skolenheten. De har också diskuterat olika åtgärder men inget är vid tiden för tillsynen varken beslutat om och eller genomfört. Lärarna säger att det finns en likabehandlingsplan men ingen tydlig struktur för hur arbetet ska ske utifrån det som kartlagts i elevgruppen. Det finns enligt eleverna inget pågående arbete för att elever på de olika programmen ska lära känna varandra och de säger att de inte pratar med dem de inte känner. Elever på de olika programmen håller oftast till i olika delar av skolhuset, där de har de flesta av sina lektioner och sina skåp. De säger att det inte heller känns naturligt att gå till de delar av lokalerna där andra program i huvudsak är. Flera elever säger intervjuerna att det förekommer kränkningar och att de ibland får frågor om detta i olika enkäter eller hälsosamtal men att de inte ser att det leder till en dialog om resultatet och inte heller ser de att något görs för på skolan för att motverka kränkningarna som förekommer.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Kungälv kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Kungälv kommun att fullgöra sina skyldigheter för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid skolenheten inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det har framkommit vid tillsynen att elevhälsan tidigare år bedrivit en del förebyggande och hälsofrämjande insatser men att det endast är enstaka insatser som fortfarande genomförs. Den här delen av elevhälsans arbete utgör vid tiden för tillsynen endast en mindre del. Merparten av insatserna som elevhälsan utför är istället av åtgärdande karaktär och riktade till enskilda elever efter att specifika behov uppstått. Det framgår även att alla av skolenhetens program har inte vid tiden för tillsyn tillgång till alla de professioner som ska finnas i en elevhälsa, då enbart tre av sju av programmen har tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens. Mot bakgrund av detta konstaterar Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Därutöver ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv (prop. 2009/10:165 s. 277).

I intervju med representanter för elevhälsan samt på skolans hemsida framkommer att det finns en gemensam elevhälsa på de båda skolenheterna Mimers Hus gymnasium Hugin och Mimers Hus Munin som är uppdelad i mindre team som riktas mot olika program på de två skolenheterna. Det innebär att flera mindre teamsammansättningar arbetar med de sju nationella program som utgör Mimers Hus gymnasium Hugin. Elevhälsan består av två skolsköterskor, två kuratorer, en specialpedagog som arbetar med tre av sju program, en skolläkare och en skolpsykolog samt två studie- och yrkesvägledare. Alla av skolenhetens program har således inte tillgång till alla de professioner som ska finnas i en elevhälsa.

Lärare säger i intervju att elevhälsan inte hinner med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. De säger att de efterfrågat stöd i arbetet med extra anpassningar som till exempel att utreda vilka extra anpassningar som skulle behöva göras generellt för klassen, men att det behovet inte har tillgodosetts. Elevhälsan är enligt lärarna aldrig ute i klasserna. Elevhälsan säger att de är underbemannade och att rekryteringsarbetet pågår. Elevhälsans representanter säger att de tidigare arbetat med insatser som är förebyggande och hälsofrämjande, men att det inte främst utgör elevhälsans arbete vid tiden för tillsyn. De säger också att insatser som gjorts under tidigare år inte längre görs. Bland annat att på gruppnivå sammanställa delar av det som framkommit av hälsosamtalen som exempelvis elevers generella upplevelser av stress och sedan delge detta till lärare. Inte heller används elevhälsans möten längre för

att planera förebyggande och hälsofrämjande insatser utan istället går mötestiden åt till information om rekryteringar och brådskanie elevärenden. Det exempel på förebyggande arbete som fortfarande sker av elevhälsan som samlad resurs är de överlämningar som sker mellan grundskolorna och gymnasieskolan inför att eleverna börjar på Mimers Hus gymnasium Hugin. Elevhälsan och rektorn säger att deras förebyggande och hälsofrämjande arbete är under utveckling, men att de inte i dagsläget inte arbetar främst så.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte ser till att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses. Den studie- och yrkesvägledning som finns för eleverna på flera av skolenhetens program sker i princip enbart inför valet till gymnasieskolan och inte inför kommande yrken och utbildningar. Det saknas en samverkan mellan studie- och yrkesvägledarna och lärarna och det gör att eleverna inte får den studie- och yrkesvägledning som de har behov av. Om inte eleverna ges den studie- och yrkesvägledning som eleverna har behov av och rätt till riskerar eleverna att inte ha de förutsättningar de behöver för att göra välgrundade val under sin utbildning inför framtida yrken och utbildningar. Detta strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska eleverna i gymnasieskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Studie- och yrkesvägledning i både det vida och snäva perspektivet¹ sker inte i tillräcklig utsträckning på skolenheten. Rektorn säger i intervju att samverkan mellan studie- och yrkesvägledarna och lärarna behöver förbättras och utvecklas för att eleverna ska få den studie- och yrkesvägledning som de har behov av och rätt till. Enligt rektorn är arbetet med att utföra studie- och yrkesvägledning upp till varje lärare och görs mer utifrån intresse än efter en systematik. Studie- och yrkesvägledarna säger i intervju att arbetet med studie- och yrkesvägledning behöver komma med på dagordningen och styras i arbetslagen eftersom det saknas en riktlinje för hur det arbetet ska genomföras på skolan som helhet. Det finns enligt rektorn ingen plan för hur studie- och yrkesvägledningen ska ske och vilket ansvar som är kopplat till lärare respektive studie- och yrkesvägledarna.

¹ Vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse är den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal, individuellt och i grupp. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om Arbetet med studie- och yrkesvägledning SKOLFS 2013:180.

Studie- och yrkesvägledning sker i olika utsträckning för elever på skolenhetens olika program. Att tillgången till studie- och yrkesvägledare varierar mellan programmen säger både lärare och elever i intervju, de ger exempel på program där elevers tillgång till studie- och yrkesvägledning inte tillgodoses (av studie- och yrkesvägledare) och program där eleverna har tillgång till studie- och yrkesvägledare. Eleverna säger att det går att boka enskilda samtal med en studie- och yrkesvägledare men att det är svårt att få en tid eftersom de är så uppbokade. På några av programmen har studie- och yrkesvägledare varit i klassen och ibland på föräldramöten för att informera om inriktningsval och kurser inom elevens individuella val. På andra program har studie- och yrkesvägledare inte gett den sortens information inför olika val. Även studie- och yrkesvägledarna säger i intervjun att tillgången till studie- och yrkesvägledare behöver öka och säger att trots att de träffar eleverna i individuella samtal och att de ger gruppvägledning till elever främst i år 3 så får eleverna generellt sett inte så mycket studie- och yrkesvägledning på skolenheten.

Det finns elever främst på de högskoleförberedande programmen som i intervju uppger att de inte vet vad de ska välja för kurser för att få den behörighet de behöver för framtida studier eftersom varken lärare eller studie- och yrkesvägledare har kunnat hjälpa dem med den informationen. Några elever på de högskoleförberedande programmen är också osäkra på om de alls kommer att nå en gymnasieexamen och att de trots att de frågat studie- och yrkesvägledaren inte fått svar. Eleverna säger att personalen på skolan generellt är dålig på att prata med eleverna om vad de har för möjligheter efter avslutad gymnasieutbildning. Elever säger att det hänt att mentorer påmint dem om att noga tänka igenom sitt inriktningsval utifrån framtida studier, men säger att de inte kunde få någon vägledning om vilka kurser de kunde välja. Det finns lärare som informerat om att de kan få meritpoäng om de läser matematik 3b för vissa utbildningar. Eleverna säger att lärare inte tagit upp något om kvinno- och mansdominerade yrken annat än inom en kurs och då på ett mer generellt plan. Inte heller får eleverna information om högskoleprov annat än att det ibland sätts upp affischer om det i skolans lokaler. Det är upp till mentorerna och undervisande lärare att informera eleverna om val och ansökan till högskolan och att boka in studie- och yrkesvägledaren till klassen eftersom det inte sker per automatik. Lärarna säger att deras elever klagat på att de inte får tillräcklig vägledning inför kommande studier.

Elever på yrkesförberedande program säger att deras lärare ger dem den studie- och yrkesvägledning de behöver. Studie- och yrkesvägledarna säger i intervju att det finns en förväntan men inget uttalat uppdrag om att lärarna ska genomföra studie- och yrkesvägledning och att det främst är eleverna på yrkesprogrammen som får det naturligt genom undervisningen och det arbetsplatsförlagda lärandet. Även rektorn säger att studie- och yrkesvägledningen fungerar bättre på yrkesprogrammen än de högskoleförberedande programmen. Rektorn och den biträdande rektorn säger i intervjun att studie- och yrkesvägledningen inte fungerar som den ska på skolenheten och att det skiljer sig åt mellan programmen hur väl den fungerar.

Skolbiblioteket

Skolinspektionen bedömer att skolbiblioteket inte används i tillräcklig utsträckning för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Bedömningen görs mot bakgrund

av att det bibliotek som finns i skolans lokaler och som eleverna på skolenheten är hänvisade till inte används av varken lärare eller elever i undervisningen. Att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska eleverna i gymnasieskolan ha tillgång till ett skolbibliotek. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material inom utbildningen (prop. 2009/10:165 s.284).

På skolenheten används inte det skolbibliotek som de har tillgång till i undervisningen. Av intervju med rektorn, lärare och elever framgår att skolenheten har tillgång ett folkbibliotek som delar lokaler med skolan. I biblioteket finns enligt rektorn ett stort utbud av skönlitteratur och facklitteratur, tidskrifter och tidningar. Därtill finns gott om studieplatser och grupprum avsedda för studier. Folkbiblioteket prenumererar på ett flertal databaser, till exempel NE, Landguiden, Retriever, Alex. Eleverna säger att de är i biblioteket ibland under skoltid, men inte för att låna böcker eller ta del av de resurser som finns där utan för att biblioteket är en tyst plats att arbeta på. Rektorn och några av eleverna säger att eleverna brukar gå till biblioteket inför gymnasiearbetet och i läsårsstaren då de börjar år 1 på programmen. De får då information om källkritik eller orienterar sig i lokalerna. I elevintervjuerna säger några elever att de inte varit på en sådan information. I samtliga elevintervjuer säger elever att de någon gång lånat böcker i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska. Eleverna har inte kunnat hitta litteratur om ämnen som juridik i biblioteket och det hade de behövt för sitt gymnasiearbete, säger de. Lärarna säger att de inte använder biblioteket i så stor utsträckning i undervisningen även om de ibland hänvisar eleverna dit. I någon kurs har lärare uppmanat eleverna att använda bibliotekets böcker, men det har eleverna inte gjort säger eleverna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Kungälv kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Kungälv kommun att fullgöra sina skyldigheter för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Arbetsplatsförlagt lärande och grundläggande behörighet

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälv kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande och grundläggande behörighet.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälv kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälv kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Annika Stenberg

Utredare/föredragande
Signerat av: Annika Stenberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Susanne Nordberg medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Mimers Hus gymnasium Hugin

Fakta om Mimers Hus gymnasium Hugin

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Mimers Hus gymnasium Hugin under våren 2019. Mimers Hus gymnasium Hugin är en kommunal gymnasieskola vars huvudman är Kungälv kommun. Kungälv kommun ansvarar också för skolenheten Mimers Hus Munin som delar lokaler med Mimers Hus gymnasium Hugin. Mimers Hus gymnasium Hugin besöktes av Skolinspektionen den 12,13 och 18 mars 2019.

Mimers Hus gymnasium Hugin erbjuder utbildning på de nationella programmen; barn- och fritidsprogrammet, estetiska programmet, ekonomiprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Det går ca 625 elever på skolan.

Skolenheten leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. På skolan arbetar ca 60 lärare.

Måluppfyllelse

Elevernas kunskapsresultat

Skolverkets statistik läsåret 2017/18 visar att 72 procent av de elever som avslutade utbildningen vid Mimers Hus Hugin på nationella program inom tre år tog gymnasieexamen. Detta ligger lägre än motsvarande resultat i riket där andelen var 77 procent. Enligt Skolverkets statistik från läsåret 2017/18 var den genomsnittliga betygspoängen hos skolenhetens avgångselever 13,1 att jämföra med riksgenomsnittet för samtliga nationella gymnasieprogram som var 14,3. Betygspoängen varierade läsåret 2017/18 mellan olika program och var på samtliga av skolenhetens program lägre än resultatet i riket, exempelvis var den genomsnittliga betygspoängen bland avgångseleverna på ekonomiprogrammet 13,1 (14,6 i riket). På vård- och omsorgsprogrammet var den genomsnittliga betygspoängen 11,8 bland avgångseleverna (13,4 i riket).

Resultat av arbetet för trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes våren 2018, inför tillsynen, med eleverna i år 2 var andelen svarande 68 procent (137 av 202 elever). Av dessa svarar 40 procent av eleverna att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer ganska dåligt eller inte alls. På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" svarar 84 procent att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra.